

FOTO: JOHAN PAULIN

Varudeklarera psykologiska tjänster!

Otaliga är de reflektioner som flödat i medierna med anledning av decennieskiftet. Logiskt kan tyckas. Inte heller jag kan avhålla mig från att fundera aningen bakåt och framåt.

Under senare år har begrepp som patienträttigheter, mångfald, konkurrens, patientsäkerhet, konsumentmakt, uthålliga lösningar, kvalitet, öppna jämförelser och valfrihet florerat i den politiska retoriken. Och trenden mot att ge medborgarna ökade valmöjligheter verkar fortsätta, oavsett utgången i höstens riksdagsval.

Stigande levnadsstandard och höjd utbildningsnivå i vårt alltmer avancerade informationssamhälle torde öka medborgarnas krav på mångfald och valfrihet. Därmed också ett ökat ansvar på enskilda och hushåll att fatta bra beslut. Detta gäller numera all slags konsumtion, att jämföra med tidigare då en rad områden var mer eller mindre styrda centralt eller monopoliserade. Vi minns tiden då valfriheten var starkt begränsad när det gällde exempelvis teleoperatörer, elleverantörer, pensionsfonder, barnomsorg, skola och sjukvård.

ATT VALFRIHETEN begränsas framöver är nog inte särskilt troligt. Men för att kunna dra fördel av denna valfrihet, samt göra goda och säkra val, krävs att vissa betingelser uppfylls. Det första är att man känner till och kan överblicka utbudet av intressanta eller nödvändiga varor och tjänster. För det andra: Det måste i en varudeklaration tydligt framgå vad varan eller tjänsten innehåller av kvantitet och kvalitet. Om inte dessa betingelser råder så riskerar vi att

sämre varor och tjänster lever kvar och utvecklas på de godas bekostnad. Att maten är giftfri, att läkemedlet är utprovat och säkrat från farliga biverkningar, att elskåpet är brandsäkert och att teven inte exploderar mitt i ett program är vad vi förväntar oss. Då kvalitetskraven lyckligtvis oftast uppfylls så bygger detta ytterst på kraven och efterfrågan från oss upplysta kunder som i sin tur driver forskningen och utvecklingen vidare.

”Allt detta speglar samhällets ökande efterfrågan på kvalitetssäkrad psykologisk kunskap

Självklart gäller dessa betingelser även för goda val av psykologiska tjänster. Inom företagsvården, skolan, vården, näringslivet, arbetsförmedlingen eller andra statliga myndigheter har på samma sätt en klient eller uppdragsgivare krav och förtjänar att få varudeklarerad, god och säker kvalitet. En valfrihet som förtjänar namnet förutsätter tydlig kvalitetsdeklaration, som psykologers legitimation och specialistbevis innebär.

PSYKOLOGIN VÄCKER större intresse inom fler och fler områden och psykologprogrammet är en av de mest eftertraktade utbildningarna. Psykologisk behandling är nu förstavalet framför farmaka vid en rad tillstånd av psykisk ohälsa och nya

förslaget till skollag stipulerar obligatorisk tillgång till psykologer inom elevhälsan. Integritetsskyddet befästs med sekretess för psykologiska urvalsmetoder inom arbetslivet, och domstol har fastställt att det är psykologers rätt och skyldighet att ställa diagnoser inom sitt kompetensområde. Allt detta är goda steg mot psykologers reella legitimitet och speglar samhällets ökande efterfrågan på kvalitetssäkrad psykologisk kunskap.

Men okunskapen är ännu stor och vi måste räkna med hårt arbete under kommande år för att det ännu mer tydliggörs vad som är vad inom psykologins område. Legitimerade och oftast specialistutbildade psykologer har de bästa förutsättningarna att bedriva effektiv, bred, djup och säker psykologisk behandling, och utredning inom såväl det kliniska, pedagogiska som arbetslivets områden.

Så min största förhoppning är att vi inom en rimlig tid konstaterar att det för envar – medborgare, företag eller institution – blir lika självklart att anlita en legitimerad psykolog för psykologisk utredning och åtgärd som det i dag är att anlita legitimerad läkare eller auktoriserad revisor, oftast specialistutbildade, för utredning och åtgärd inom dessa professioners kunskapsområden.

DET ÄR DAGS för detta kliv i psykologprofessionens utveckling, till gagn för kvalitet, effekt, nytta och säkerhet. Psykologkolleger och vänner. En riktigt god fortsättning på det nya decenniet! ■

LARS AHLIN
Förbundsordförande